

Reumatisk sjukdom

Reumatism är ett samlingsnamn för närmare hundra olika sjukdomar, av vilka många är inflammatoriska. Den vanligaste är ledgångsreumatism (RA) som uppstår när kroppens eget immunförsvar angriper och bryter ned leder.

Vilka berörs?

- I Sverige är ca 1 miljon människor drabbade av någon reumatisk sjukdom. [1]
- 0,5-1 % av Sveriges befolkning lever med RA. Sjukdomen är dubbelt så vanlig bland kvinnor som män och jämfört med normalpopulationen är RA-patienters förväntade livslängd 5 till 10 år kortare. [1]
- Även unga drabbas av reumatism. Varje år insjuknar mellan 130-230 barn i juvenil idiopatisk artrit. [2]
- En allvarlig reumatisk sjukdom som oftast drabbar kvinnor är systemisk lupus erythematosus (SLE). I Sverige insjuknar ca 400 personer per år och idag lever 6 000-8 000 människor med SLE. [1]

Forskning räddar liv

- Genom forskning och utveckling av bättre och effektivare behandling, har överlevnaden i SLE förbättrats dramatiskt. För 60 år sedan dog mer än hälften av patienterna som insjuknade inom 5 år. Idag är överlevnaden över 90 %. [5, 6]
- En ovanlig reumatisk sjukdom där kroppens fina blodkärl angrips är granulomatos med polyangit. Före introduktionen av effektiva behandlingar dog 90 % av patienterna inom en 2-årsperiod. Idag är 5-årsöverlevnaden över 80 %. [7, 8]
- Reumatiker har en markant ökad risk att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar, vilket leder till ökad dödlighet. Forskning har visat att denna risk är lägre hos de RA-patienter som behandlas med, och svarar på, TNF-hämmare. [9]

Forskning sparar pengar

- Nya biologiska läkemedel har visat sig ha mycket god effekt på bland annat patienter med RA och beräknas ha medfört besparingar om minst 500 miljoner kronor per år i Sverige, detta enbart i minskade sjukskrivningar och förtidspensioner. [10]
- Ett exempel på detta är TNF-hämmare. Svenska forskare har, tack vare bra dataregister, visat att sjukskrivningstalen bland RA-patienterna sjunker med nästan 30 % redan 6 månader efter behandlingsstart med dessa läkemedel. [11]

Forska!Sverige är en oberoende stiftelse som verkar för att förbättra villkoren för medicinsk forskning och dess tillämpning.
www.forskasverige.se

Faktabladsserien stöds av:

Medicinsk Forskning -
en investering som alla vinner på

Vad kostar det?

- RA leder till omfattande samhällskostnader genom att de drabbade får nedsatt funktionsförmåga. År 2010 uppgick den totala årliga kostnaden för RA-patienter i Sverige till närmare 6 miljarder kronor. Nästan 60 % av totalkostnaden bestod av indirekta kostnader i form av sjukskrivning och förtidspensionering. [3]
- År 2007 hade RA-patienter i genomsnitt 87 fler förlorade arbetsdagar än genomsnittsbefolkningen vilket motsvarade en årlig kostnad på 2,3 miljarder kronor. [4]

Birgitta Jacobson, 51 år

Den första advent 1986 vaknar 24-åriga Birgitta och kan knappt ta sig ur sängen. När fötterna nuddar golvet uppstår en outhärdlig smärta. På utsidan ser allting bra ut, men någonting är definitivt fel. Sju månader senare får hon diagnosen, ledgångsreumatism. Birgitta har då helt tvingats anpassa sitt liv efter sjukdomen, med 16-18 timmars sömn per dygn, svåra smärtor och sjukskrivning på heltid.

Efter 13 år med mer eller mindre lyckade behandlingsresultat, får Birgitta prova en ny typ av behandling med biologiska läkemedel. Redan tre dagar senare upplever hon en enorm förbättring. Hon vaknar utvilad och kan ta sig ur sin säng på två minuter, något som tidigare tagit upp till en timme. Skillnaden är så fantastisk att Birgitta känner att hon har "fått tillbaka sitt liv" och vågar t.o.m. fria till sin man. Idag kan Birgitta leva ett förhållandevis väl fungerande liv.

Forskningen inom reumatologi har under de senaste årtiondena lett till effektivare behandlingar, mot bland annat RA. Under 1980-talet kunde bara 20 procent av RA-patienterna leva ett normalt liv nio år efter diagnos, 40 procent var uttalat invaliderade. De biologiska läkemedlen har gjort skillnad, men fortfarande är det cirka 30 procent av patienterna som inte svarar på behandlingen och en fortsatt satsning på medicinsk forskning är viktigt.

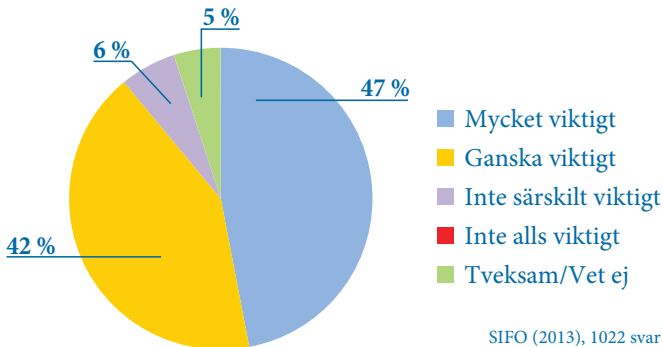

Jag önskar jag hade satsat mer på medicinsk forskning när jag var statsminister

– Ingvar Carlsson, tidigare statsminister & en av Forska!Sveriges grundare

9 av 10 svenskar tycker det är viktigt att Sverige är världsledande på att ta fram nya och effektivare medicinska behandlingar

- [1] Reumatikerförbundet (2014)
- [2] Fasth (2008) Juvenil idiopatisk artrit- kronisk ledgångsreumatism hos barn och ungdomar
- [3] Kalkan et al., Rheumatology 2014;53(1)
- [4] SNS (2013) Reumatoid artrit, biologisk behandling och förlorade arbetsdagar – exempel på användning av svenska hälsodataregister
- [5] Urowitz et al., J of Rheumatol 2008;35(11)
- [6] Ståhl-Hallengren et al., J of Rheumatol 2000;27(3)
- [7] Smith et al., Arthritis Research & Therapy 2012;14(2)

Hopp för framtiden

- Genom att analysera blodprov har forskare vid bland annat Umeå universitet kunnat identifiera biomarkörer som tyder på en ökad risk för RA. Upptäckten är viktig för att i framtiden kunna identifiera sjukdomen tidigt och snabbt sätta in behandling. [12]
- Genom att kombinera ny genteknik med registerdata, har forskare vid bland annat Karolinska Institutet kunnat identifiera flera undergrupper av RA. Upptäckten är ett viktigt steg för att kunna utveckla individanpassade och effektivare behandlingar. [13]
- Forskare vid Uppsala universitet har upptäckt att en viss typ av molekyl, interferon- α , är pådrivande vid SLE. Nu har lovande resultat från kliniska försök visat att sjukdomen mildras om denna molekyl blockeras. [14]

- [8] Mohammed et al., Rheumatology 2009;48(12)
- [9] Jacobsson et al., J of Rheumatol. 2005;32(7)
- [10] Olofsson et al., Ann Rheum Dis. 2010;69(12)
- [11] TLV (2009) Hur påverkar nya läkemedel hälsa och kostnader i olika sektorer?
- [12] Lübberts et al., Ann Rheum Dis. 2013;72(5)
- [13] Padyukov et al., Ann Rheum Dis. 2011;70(2)
- [14] Rönnblom et al., Current Opinion in Rheumatology 2013;25(2)

Drömmen: att stoppa sjukdomen innan den brutit ut!

”Det har hänt oerhört mycket inom fältet. När jag började jobba inom reumatologin för snart 30 år sedan, hade vi inte särskilt mycket att erbjuda patienterna. Vi kan ännu idag inte bota sjukdomen, men vi kan bromsa sjukdomsförloppet på ett helt annat sätt!” förklarar Solveig Wällberg Jonsson, överläkare och professor i reumatologi vid Umeå universitet. Solveig nämner till exempel de nya biologiska läkemedlen, som verkar genom att hämma centrala mekanismer i inflammationen, som gjort stor skillnad för patienterna.

Reumatism är ett samlingsnamn för många olika sjukdomar, med kronisk värk som gemensam nämnare. Den vanligaste reumatiska sjukdomen är ledgångsreumatism, eller RA, som uppstår när kroppens eget immunförsvar angriper lederna vilket leder till en kronisk inflammation som förstör ben och brosk. Förloppet kan vara mycket handikappande om man inte lyckas stoppa upp inflammationen. Sjukdomen drabbar inte enbart lederna. “Vår forskning har visat att våra patienter även löper betydligt större risk att drabbas av och dö i hjärt-kärlsjukdomar. Sådan ”samsjuklighet” adderar till den totala bördan för patienterna, så det är väldigt viktigt att förstå och tackla även denna del av sjukdomen”, menar Solveig.

Idag vet man att det är viktigt att starta behandlingen så snabbt som möjligt. ”Drömmen vore att kunna upptäcka tecken på sjuk-

domen redan innan den brutit ut och stoppa den”, säger Solveig. Här pekar hon på de svenska kvalitetsregistren och biobankerna som källor till kunskap. Med hjälp av dessa kan vi hitta

”Vi kommer kunna bota ledgångsreumatism i framtiden”

biomarkörer som dels kan användas för att identifiera patienternas sjukdom tidigt, dels för att kunna utveckla och individanpassa behandlingen. Biobankerna kan även vara nyckeln till att förstå de bakomliggande orsakerna till sjukdomen. Kan vi förstå mekanismerna bakom sjukdomen så tror jag vi kommer kunna bota RA i framtiden”, säger Solveig.

